

Talajok - a támogatások és lehetőségek tükrében (KAP/VP/AÖP)

Aktualitások

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
2024.február.

Talajról – Miért is ?

„**Túl kevesen tudják**, hogy a lábunk alatt húzódó vékony réteg a jövőnk záloga.**E varázsszőnyeg** néhány centiméterének előállítása több ezer évet vesz igénybe. ...

Ennek a törékeny rétegnek kell majd táplálnia a világnépességét és szűrnie annak fogyasztásra alkalmas ivóvizét.”

(EU Soil Strategy)

gyar
amkincstár

SZI

1935

„Dust Bowl”: Az 1930-as évek porviharai az USA-ban a farmerek akkori helytelen talajművelési gyakorlatának eredményeként pusztítottak

Forrás:
Komárom-Esztergom Vármegyei
Kormányhivatal
Növény- és Talajvédelmi Osztálya

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

AGRÁRMINISZTERIUM

Magyar
Államkincstár

SZÉCH

Új KAP célok 9+1

1. Tisztességes bevételek a mezőgazdaságban
 2. Ágazat versenyképességének növelése
 3. Kiegyensúlyozottabb erőviszonyok az élelmiszerláncban
 4. Éghajlatváltozással kapcsolatos intézkedések
 5. Természeti erőforrások fenntartható használata
 6. Tájak és a biológiai sokféleség megőrzése
 7. Generációs megújulás támogatása
 8. Vidéki térségek gazdasági élénkítése
 9. Élelmiszer-minőség és az egészség védelme
- Átfogó célkitűzés: tudásátadás, innováció, digitalizáció**

Mi is szolgálja ezen KAP
előírásrendszerben a talaj védelmét?
Miért? Hogyan?

Zöld Megállapodás céljai (2030)

- 50% növény-védőszer
használat

25% ökológiai
gazdálkodás

- 50% antibiotikum
használat

50% tápanyagvesztesség
csökkentés és - 20%
műtrágya használat

+ 10% változatos
tájképi elemek

Feltételelesség - HMKÁ 1 _AÖP

Állandó gyepek fenntartása az állandó gyepek mezőgazdasági területhez viszonyított aránya alapján.

Áttételesen szolgálja, hisz a gyenge minőségű, vagy leromlott talajállapotú területek védelmét is szolgálja. Vizenyős területek egyik lehetséges hasznosítása **(NTB !)**

AÖP gyepek megőrzése

Vizes élőhelyek és tőzeges területek védelme

Belvízzel jellemzően borított táblarészek (Vis maior mindig?)
Talaj eliszapolódása, tömörődése, szerkezet leromlása is.

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

AGRÁRMINISZTERIUM

Magyar
Államkincstár

SZ

Feltételeesség - HMKÁ 5 _JFGK1

Talajművelés, a talajromlás és erózió kockázatát csökkentő talajművelés

12%-nál nagyobb lejtésű területen kapás növények - beleértve a kukoricát és a napraforgót is - termesztése, valamint az őszi káposztarepce 24 cm-nél nagyobb sortávolságon való termesztése tilos

Kivéve: direktvetés, szintvonalas művelés és/vagy a rétegvonalakkal párhuzamos, illetve az eróziós jegyeket mutató lefolyási útvonalakon erózióvédelmi sávok kialakítása mellett.

Mi a kapáskultúra? Kukorica, Napraforgó, Dohány, Cukorrépa, Takarmányrépa, Burgonya, Csicsóka, Édesburgonya

Mi a direktvetés? **(TERV) direktvetés:** megmunkálatlan, vagy a talajfelszín legfeljebb 10 százalékos bolygatása mellett, nyitócsoroszlás vetőgéppel végzett vetés;

Magyarországon mintegy 2,3 millió hektár

termőföld terület veszélyeztetett víz- és szélerózióval.

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Magyar
Államkincstár

- [Állítsuk meg a talajeróziót! - YouTube](#)

Direktvetés, sávos művelés

Feltételelesség - HMKÁ 5

Erózióvédelmi sávokMegfelelő megoldás lehet:

- A legfeljebb gabona sortávba vetett haszonnövény, azzal a kikötéssel, hogy termést nem hozhat, például 15 cm magasságban tartandó a növénymagasság.
- Füves sávok kialakítása vetéssel (NTB)
- Cserjés sávok létesítése (NTB)
- Méhlegelők, zöldugar vetésével (NTB)
- Spontán zöld növényi borítottsággal

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

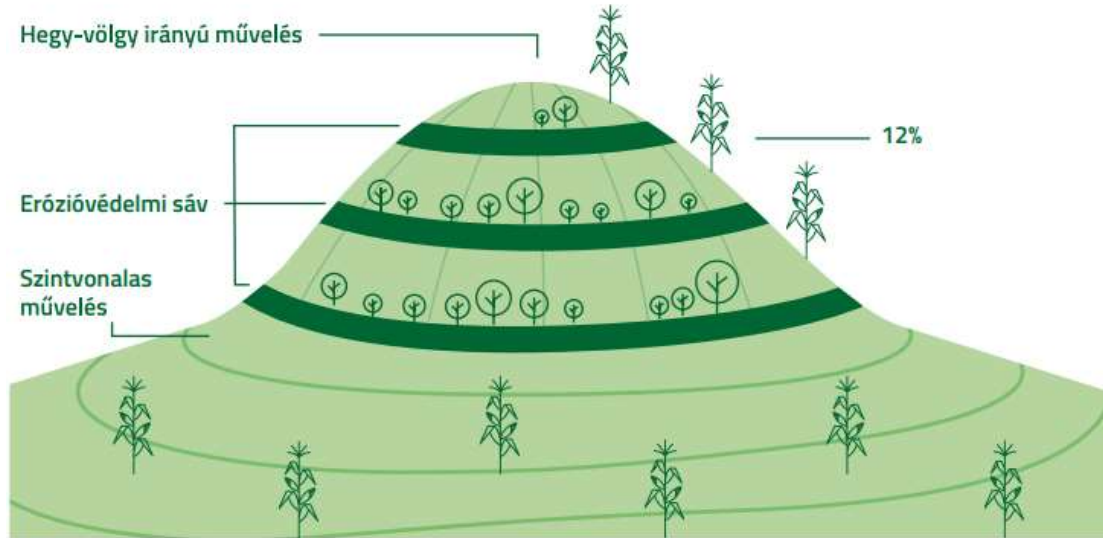

AGRÁRMINISZTERIUM

Feltételelesség - HMKÁ 5

Az előírásban foglalt megoldások a táblán belül kombináltan is alkalmazhatóak a terület adottságai szerint. A lényeg, hogy a tábla teljes területe lefedésre kerüljön erózióvédelmi megoldással

12% feletti tábla:

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

AGRÁRMINISZTERIUM

Magyar
Államkincstár

SZÉCHENYI

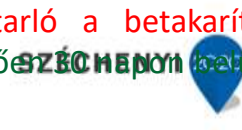
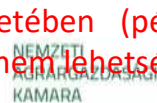
Minimális talajborítás a csupasz talaj elkerülése érdekében a legérzékenyebb időszak(ok)ban

Talajtakarást kell biztosítani a nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után (**Terv:** július 15- szeptember 30. PIH01 esetében is) **AÖP február 28-ig (ültetvények mulcs egynyári növény/évelő sorköztakarás)**

- ~~őszi kultúra —??? beleértve a december 31. ig a területen tartott másodvetés-~~ vetésével, amit az előző kultúra lekerülése után az agronómiailag indokolt időn belül el kell vetni vagy
- amennyiben a nyári betakarítású kultúra lekerülése és az őszi kultúra elvetése között **egy hónapnál több idő telik el, úgy az agronómiailag indokolt időn felüli periódusban a tarló fenntartásával vagy másodvetéssel**
- A növény vagy tarló szeptember 30-áig történő megőrzésével, azzal, hogy tarlóval borított területen legfeljebb sekély tarlókántás és ápolás végezhető;

Az előírás teljesítésére a **HMKÁ6 esetében** az ökológiai másodvetés és az AKG zöldtrágyaként (min. 60 nap) vetett másodvetés is megfelelő megoldás lehet.

Olyan kultúrák esetében (például gyökérzöltségek), ahol nem marad tarló a betakarítás után, az előírás teljesítése tarlófennhagyással nem lehetséges. Ezekben az esetekben a betakarítást követően **30 napon belül** másodvetés szükséges.

A talajt takarni kell !

- talajt ne hagyjuk fedetlenül, csökkentve ezzel a talajvesztés mértékét és

a talaj-gyökér kapcsolat a lehető leghosszabb ideig fennálljon. (60 nap kevés)

- **A gyökerek és a velük szorosan együttműködő mikrobák együttesen javítják a** talajszerkezetet, nő a talaj szervesanyagtartalma és többféle mechanizmuson keresztül javul a tápanyagszolgáltató képessége, **javul vízháztartása.**

Az így kialakult „rhizoszféra effektus” hatására a növény közelében 5-10-szer vagy akár 100-szor is több mikroorganizmus lesz jelen. A növényi gyökeresedésre kifejtett pozitív hatásokat mutatja be a 4. kép.

Nagyon fontos, hogy mindig élő gyökér segítse a talajélőlények munkáját.

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

AGRÁRMINISZTERIUM

Magyar
Államkincstár

SZÉCI

[Szántson vagy váltson? - YouTube](#)

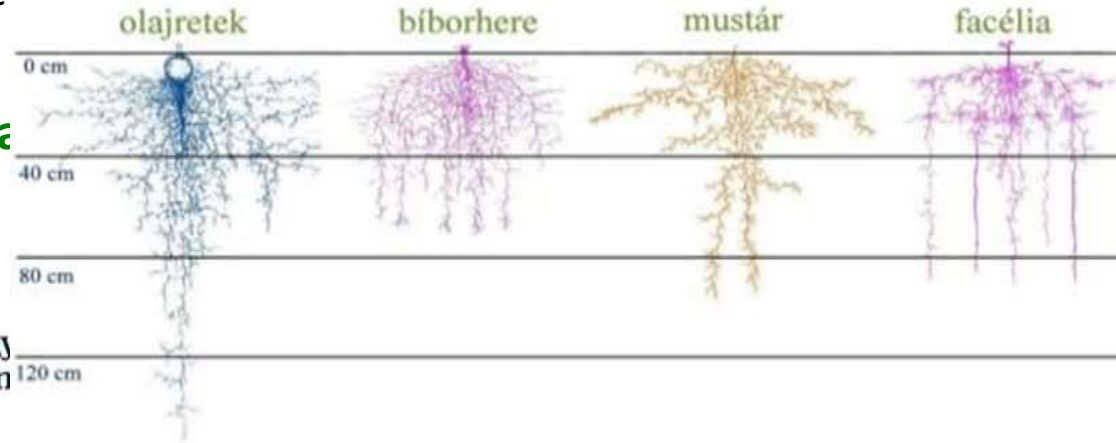
Feltételelesség - HMKÁ 6 _JFGK1_AÖP_AKG/ÖKO

A talajt takarni kell ! Esőkapát és szalmakalap !!

- A talajtakarás akadályozza továbbá a csapadék és az öntözés által okozott csepperóziót – védi a talaj szerkezetességét -, míg közvetve, a talajnedvesség megőrzésén, és a szélsőséges hőingadozás megakadályozásán keresztül elősegíti a szervesanyag felhalmozódását és a talajéletre is kedvező hatással van.
- Emellett a magról kelő gyomnövények kelését hátráltatja.
- **Lazítják talajainkat** (Eketalp réteg megszüntetése) mélyen gyökerező növények vetésforgóba illesztésével (másodvetésben is)

Utat engedünk a víz beszivárgásának
ezáltal tárolásának!

Mit is tegyünk, hogy a talajt és a vizet helyben tartsuk ?

Javítsuk szerkezetességét, szervesanyagkészletét !

- A talajszerkezet, a vízáteresztő- és a víztartó-képesség a dominánsan a szervesanyag-tartalom függvénye ! A szervesanyag saját tömegéhez képest körülbelül **hússzoros mennyiségű** vizet tud tárolni

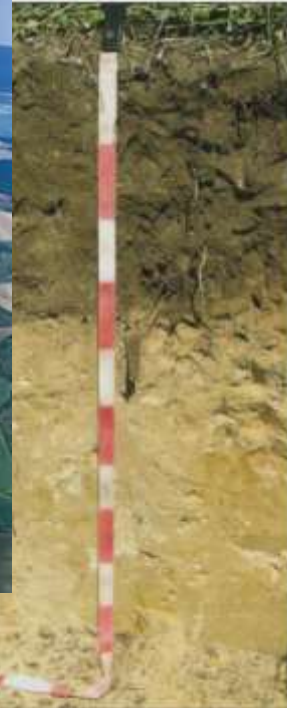
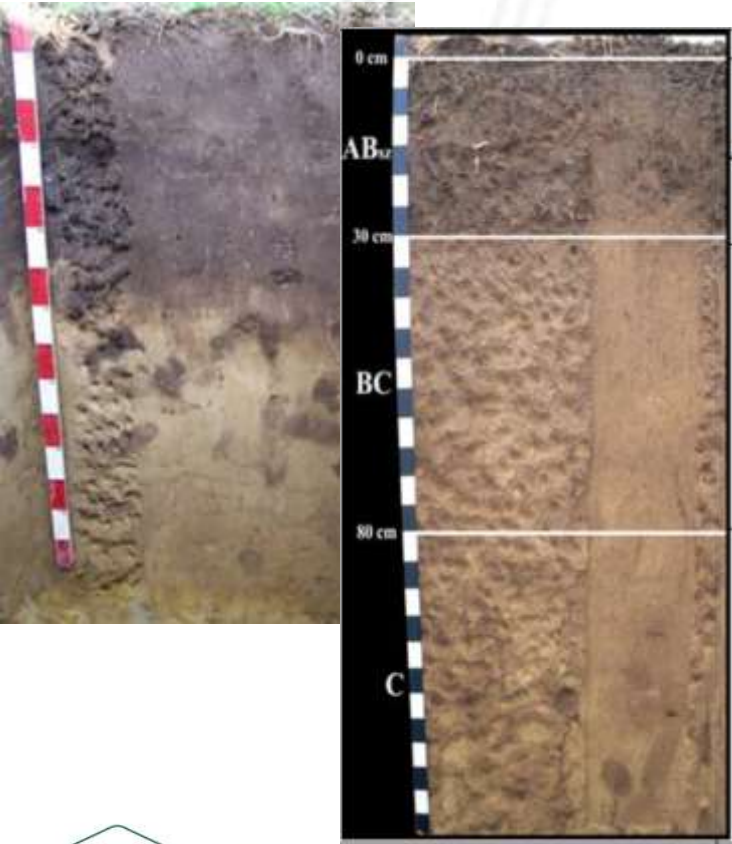
A talaj a legnagyobb víztározónk!

A zöldtrágya növény szárítja a talajt ??

Időszakos állapot a talaj felsőbb rétegeiben!

A téli csapadék jobban hasznosul, magasabb talajnedvesség alakul ki, mint a fedetlenül hagyott területeken.

A szervesanyag tartalom csökkenése

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

AGRÁRMINISZTERIUM

AMMINTSTAI

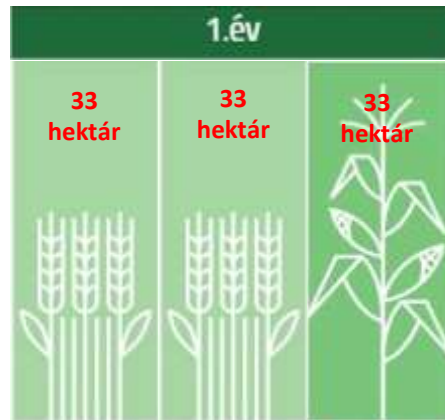
Feltételeesség - HMKÁ 7

Szántóföldi vetésváltás, kivéve a víz alatt álló kultúrákat

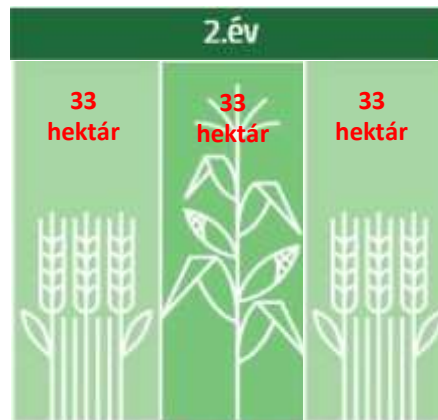
A szervesanyagtartalmat növelhetjük ezáltal is !

Főszabály az éves vetésváltás a mezőgazdasági üzem teljes szántóterületén, amely azonban **másodvetéssel** feloldható.

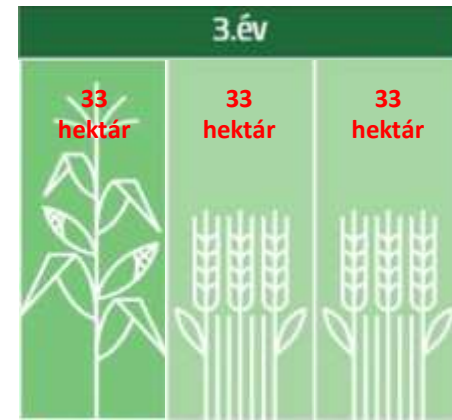
Üzemméret 100 hektár

Üzemméret 100 hektár

Üzemméret 100 hektár

A rugalmasság szabálya nem alkalmazható a **burgonya, napraforgó, repce, szója, cukorrépa, olajtök és dinnye** esetében. Továbbá ugyanarra a területre két egymást követő évben sem kerülhetnek a felsorolt növények (**keverékben** sem).

MEZŐGAZDASÁGI
KAMARA

Feltételeesség - HMKÁ 8_AÖP

Nem termelő elemek fenntartása

A gazdaságok szintjén a szántóterület **(beleértve az ideiglenes gyept is)** legalább **4%-át** nem termelő tájképielem és/vagy talajtakarásos parlagnak kell alkotnia **(január 1_aug 31. Vetett kultúra, spontán zöldülés (árvakelés), tarló, Méhlegelő, vadvirág (április 15-ig vethető).**

VAGY

A gazdaság szintjén a szántóterület (beleértve az ideiglenes gyept is) legalább **7%-a** nem termelő tájképi elem és nem termelő terület, azzal a kikötéssel, hogy a **7%-ból** legalább **3% területnek** nem termelő tájképi elemből és/vagy talajtakarásos parlagból kell állnia. **(max. 4 % nitrogénmegkötő, vagy öko másodvetés)**

AÖP-ben 5+5 % (AKG zöldtrágya és öko másodvetés itt nem számolható el).

A talaj szerkezetességét szolgálja még:

- AÖP diverzifikáció (május 1. napjától szeptember 30. napjáig)
- AÖP mikrobiológiai és talajkondicionáló szerek
- AÖP forgatás nélküli talajművelés (szervesanyag elégetés csökkentés, talajélet, szerkezetesség, víztartás, talajhőmérséklet)
- AKG istállótrágya, szármadaradványok talajba dolgozása, középmély lazítás, TGT, évelőszálas/zöldugar
- Integrált növényvédelem

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Magyar
Államkincstár

38 C° esetén a következő felületek eltérő módon melegednek át:

MŰFŰ: 73,1 C°

Takaratlan Talaj: 65,7 C°; - Talaj az árnyékban/takarva
25,4 C°

Aszfalt: 53,4 C°

Térkő: 52 C°; - Térkő árnyékban: 33,9 C°

Növény: 38,5 C°; - Növény az árnyékban: 31,5
C°

Fű: 35,3 C°; - Fű az árnyékban: 26 C°

Fenyőkéreg/mulcs alatt 5 cm-re: 32,6 C°;
Fenyőkéreg/mulcs az árnyékban: 26,9 C°

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

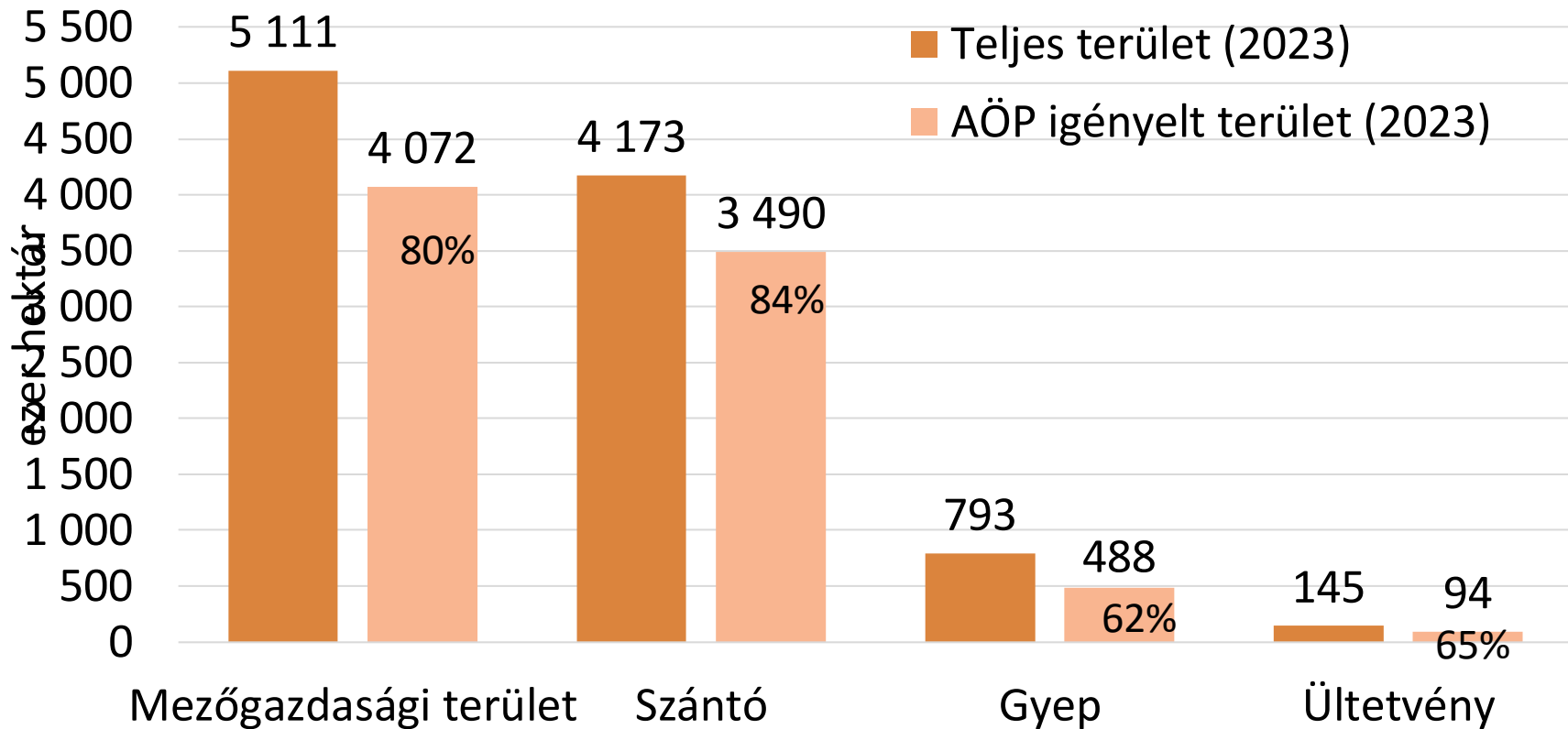

SZÉCHENYI

Agro-ökológiai Program összesen 62 075 db kérelem 4072055 ha 61 euro??

Választott földhasználati kategória	Földhasználati kategória területe (ha)
A. Szántó földhasználati kategória	3 489 948,4187
B. Egyéb (nem Natura2000) gyep földhasználati kategória	247 607,5587
C. Natura2000 gyep földhasználati kategória	240 391,6820
D. Ültetvény földhasználati kategória	94 107,5530
Összesen	4 072 055,2124

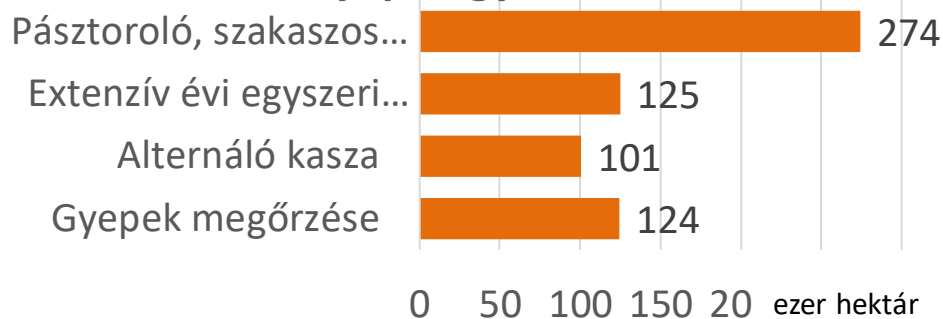
Új KAP I. pillér támogatások Agro-ökológiai Program (AÖP) első éve

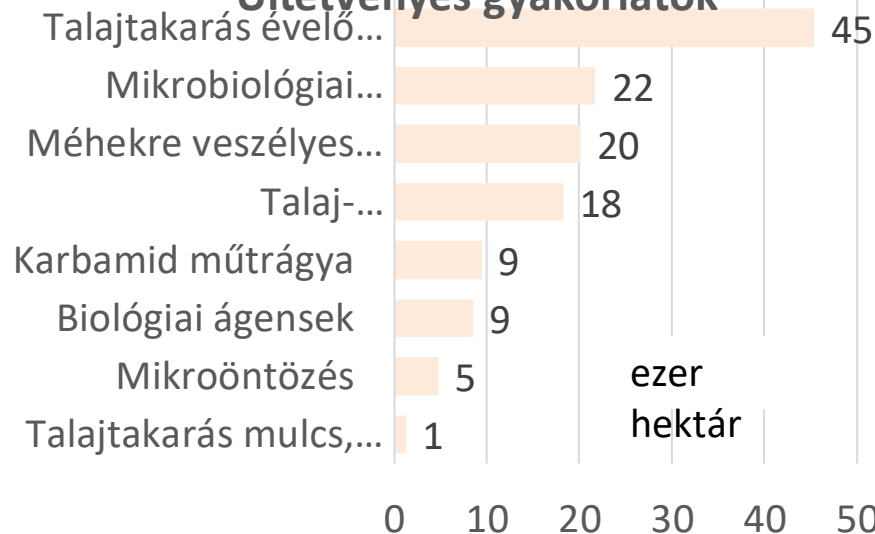
Szántóföldi gyakorlatok

Gyepes gyakorlatok

Ültetvényes gyakorlatok

Területalapú támogatás 2022-2023 forintban kifejezve

	HUF/EUR	389,5 –os EUR/HUF árfolyamon számolva
Közvetlen támogatások új KAP I. Pillér	Fajlagos érték (EUR/ha)	Várható/tényleges fajlagos érték 2023. (HUF)
Alapszintű jövedelem-támogatás (BISS) 2023 **	139,0 €	54 140 Ft
Fenntarthatóságot elősegítő kiegészítő jövedelemtámogatás (CRISS) - emelt összegű	81,89 €	31 896 Ft
Fenntarthatóságot elősegítő kiegészítő jövedelemtámogatás (CRISS) - csökkentett összegű	43,92 €	17 107 Ft
Fiatal gazdák támogatása (CIS-YF) 2023	81,62 €	31 791 Ft
Agro-ökológiai program (AÖP) 2023 ***	60,63 €	23 615 Ft
*A kérelmezett adatok alapján készült modellszámítás során becsült érték. A Kincstár ellenőrzése alapján az összegek változhatnak.		
** Az AÖP függvényében növekedhet az összeg		
*** A KAP ST-ben meghatározott minimum érték		

Agro-ökológiai nem termelő beruházások

Várható felhívás
megjelenés:
2024 március

Agro-ökológiai nem termelő beruházások – Létesítés

Kötelező fenntartási időszakok: (akkor is ha nem igényli a fenntartási támogatást)

A.) Földhasználat váltást, illetve az élőhelyek helyreállítását elősegítő nem termelő beruházások

- Biodiverzitás védelmi célú évelő kultúrák telepítése
- Erózióvédelmi célú gyepek sávok kialakítása szántóterületeken
- Füves, cserjés sávok kialakítása szántóterületeken
- Gyeptelepítés szántóterületeken

} 5 év

B. Környezeti vagy klímavédelmi célú agrár-erdészeti rendszerek telepítése

- Mezővédő fasor telepítése
- Több sor fából és cserjéből álló mezővédő erdősáv telepítése szántóterületeken
- Fás legelő vagy fás kaszáló kialakítása gyepterületeken

} 7 év

Az így kialakított területek – **a kivitelezés évét leszámítva** – elszámolhatók lesznek a **HMKÁ 8 előírásnál, így alaptámogatásra is jogosultak maradnak (BISS, CRISS, Fiatal gazda). AÖP-ben akkor, ha fenntartási támogatást nem kér rá.**

Agro-ökológiai nem termelő beruházások – Létesítési összegek

Beruházás	Egységköltség (EUR/ha)
Biodiverzitás védelmi célú élő kultúra telepítése	
Szántóföldön	938
Ültetvényben	375
Erózióvédelmi célú gyepek sávok kialakítása szántóterületeken	
Szántóföldön	898
Ültetvényben	335
Füves, cserjés sávok kialakítása szántóterületeken	1223
Gyeptelepítés szántóterületen	
Talajvédelmi célú gyeptelepítés	898
Természetközeli gyepek létrehozása	938

Agro-ökológiai nem termelő beruházások – Létesítési összegek

Beruházás	Egységköltség (EUR/ha)
Mezővédő fasor telepítése (7 évi fenntartással)	38 EUR/db
Mezővédő erdősáv telepítése (7 évi fenntartással)	12 EUR/folyóméter
Fás legelő vagy kaszáló kialakítása (7 évi fenntartással)	38 EUR/db
Part menti vízvédelmi pufferzóna kialakítása, fejlesztése	
40 m szélességben gyepes	895
20 m szélességben füves cserjés, fás védőterület kialakítása	1220
Vizes élőhelyek létrehozása a területen megjelenő többletvíz visszatartásával, területi visszanedvesítéssel	958

Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés (Fenntartás)

Az agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés , amelyet **több éven keresztül biztosítanak és fenntartják** az agro-ökológiai nem termelő beruházások keretében megvalósított földhasználatváltást jelentő nem termelő kultúrákat és tájképi elemeket. **(Ekkor AÖP-ben nem elszámolható. Művelési ág váltás is)**

- Újonnan szántóterületen telepített biodiverzitás védelmi célú **évelő kultúrák** fenntartása **(5 év)**
- Újonnan telepített **talajvédelmi célú gyepek** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan telepített **természetközeli gyepek** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan kialakított **fűves, cserjés sávok** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan kialakított **mezővédő fasor** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan kialakított **mezővédő erdősáv** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan telepített **fás legelők vagy kaszálók** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan kialakított partmenti **vízvédelmi pufferzóna** fenntartása **(7 év)**
- Újonnan kialakított **vizes élőhely** fenntartása **(7 év)**

Agro-ökológiai földhasználat-váltást ösztönző kifizetés (Fenntartás_ **TERV**)

Célterület	Egységköltség (EUR/ha)
Újonnan telepített biodiverzitás védelmi célú évelő kultúrák fenntartása	820
Újonnan telepített talajvédelmi célú gyepek fenntartása	769
Újonnan telepített természetközeli gyepek fenntartása	886
Újonnan kialakított mezővédő fasor fenntartása, ápolása és kieső mezőgazdasági jövedelem pótlása	ápolás: 4,75 EUR/db/év
Újonnan telepített mezővédő erdősáv fenntartása, ápolása és kieső mezőgazdasági jövedelem pótlása	ápolás: 2 EUR/folyóméter/év

Köszönöm a figyelmet !

Földünk ha van, legyen talajunk is!

Sztahura Erzsébet
sztahura@nak.hu
06308717271

Termeléshez kötött támogatások (CIS) várható fajlagos értékei - 2023

	HUF/EUR	389,5 –os EUR/HUF árfolyamon számolva
Termeléshez kötött támogatások (CIS) új KAP I. Pillér	Fajlagos érték (EUR)	Várható/tényleges fajlagos érték 2023. (HUF)
Cukorrépa termesztés	541,83 €	211 043 Ft
Rizstermesztés	845,99 €	329 513 Ft
Zöldségnövény termesztés	206,92 €	80 595 Ft
Ipari zöldségnövény termesztés	313,25 €	122 011 Ft
Ipari olajnövény termesztés****	142,47 €	55 492 Ft
Extenzív gyümölcsstermesztés	191,39 €	74 546 Ft
Intenzív gyümölcsstermesztés	364,35 €	141 914 Ft
Anyajuhtartás	29,68 €	11 560 Ft
Anyatehéntartás	151,14 €	58 869 Ft
Hízott bika****	65,22 €	25 403 Ft
Tejhasznú tehéntartás	331,09 €	128 960 Ft
Szemes fehérjetakarmány-növény termesztés	239,40 €	93 246 Ft
Szálás fehérjetakarmány-növény termesztés	60,23 €	23 460 Ft
****A KAP ST-ben meghatározott maximum érték		